

La recepció del teatre francès en les col·leccions catalanes de preguerra (1918-1938)

Enric Gallén

Paral·lelament a l'aparició i desenvolupament de col·leccions populars de teatre en el marc de la cultura espanyola de preguerra —«La Novela Teatral» (1916-1925), «El Teatro Moderno» (1925-1932) i «La Farsa» (1927-1936)—,¹ la literatura catalana va promoure entre 1918 i 1938 la creació de diverses col·leccions: «La Escena Catalana» (1918-1937), «La Novela Teatral Catalana» (1918-1923), «Catalunya Teatral» (1932-1937) i «El Nostre Teatre» (1934-1938). I, sense ànim d'accedir a un públic ampli com les esmentades, la «Biblioteca Teatral» (1922-1937), dependent de les Publicacions de l'Escola Catalana d'Art Dramàtic, origen de l'actual Institut del Teatre.²

En conjunt, aquestes col·leccions d'extensió regular, format reduït —llevat de la majoria de títols de «La Escena Catalana»— i de preu econòmic, constitueixen una important font d'informació per a un millor grau de coneixement i anàlisi de l'activitat teatral catalana de preguerra. Així, en primer lloc, els textos editats, tot coincidint per regla general amb l'estrena o la representació immediata en un local barcelonès, corresponen en un percentatge considerable a la literatura dramàtica catalana de l'època o anterior i, en menor mesura, a la traducció de teatre estranger, francès en la seva majoria. En segon lloc, el teatre publicat s'adreçava a un extens espectre social constituït per la mitjana i sobretot petita burgesia, així com pels sectors més culturalitzats de la classe treballadora industrial de l'àrea de Barcelona.

1. Vegeu María José Conde Guerri, «La traducción en las colecciones dramáticas (1910-1936)» dins J. C. Santoyo et al. (eds.), *Fidus Interpres. Actas de las primeras jornadas nacionales de Historia de la Traducción*, León, Universidad de León, 1989, vol. II, pp. 315-320; Manuel Esgueva Martínez, *La colección teatral «La Farsa»*, Madrid, Consejo Superior de Investigaciones Científicas, Anejos de la revista *Segismundo*, 3 (1971); Ramón Esquer Torres, *La colección dramática «El Teatro Moderno»*, Madrid, Consejo Superior de Investigaciones Científicas, Anejos de la revista *Segismundo*, 2 (1969); Cecilia García Antón, «“Comedias” (1926-1928): análisis e historia de una colección teatral», *Revista de Literatura*, 100 (1988), pp. 547-574; John W. Kronik, *«La Farsa» (1927-1936) y el teatro español de preguerra*, University of North Carolina, Department of Romance Languages, Estudios de Hispanófila, 15, 1971; Elena Santos, «“La Comedia”, breve colección teatral madrileña de 1925», *Revista de Literatura*, 98 (1987), pp. 550-560.

2. Vegeu Guillem-Jordi Graells, *L'Institut del Teatre 1913-1988. Història gràfica*, Diputació de Barcelona, Institut del Teatre, 1990, p. 39.

Uns i altres es van mostrar clarament proclius al consum d'aquest tipus de literatura dita de quiosc. En tercer lloc, el teatre popular que s'oferí en les col·leccions esmentades es caracteritzà per un important relleu dels continguts de base realista i llenguatge directe i intel·ligible per al lector en detriment de qualsevol mena d'investigació formal. Aquest teatre, mancat en general de qualsevol tipus de pretensió estètica i intel·lectual, es va proposar satisfer les necessitats de lleure i diversió d'una àmplia massa de públic —de gust poc exigent— a través de gèneres i formes ja fixats per la tradició decimonònica com el melodrama, el sainet i la comèdia de costums o el vodevil. Productes teatrals que, per la resta, van ser estrenats i representats per intèrprets i companyies professionals de reconegut prestigi en l'escena catalana.

Ubicada aquesta mostra de teatre per tradició en els escenaris del Paral·lel barcelonès —teatres Nou, Victòria i Espanyol— tingué també una presència destacada en determinats locals del centre de la ciutat i, especialment, al Teatre Romea, seu per excel·lència del Teatre Català. De fet, tant els espais paral·lel·lítics com els del centre ciutadà assumien ja des d'inicis de segle la gran majoria de manifestacions teatrals en llengua catalana representades per grups i empreses professionals com a una realitat pròpia i distintiva. Certament, tant «La Novel·la Teatral Catalana» com «Catalunya Teatral», i singularment «La Escena Catalana», desenvoluparen un panorama homogeni, encara que limitat des del punt de vista estètic, del teatre francès traduït o adaptat segons les circumstàncies a l'escena catalana. El melodrama, el vodevil i el teatre de *boulevard* encarnen, amb alguna excepció, la tradició dramàtica francesa en les col·leccions esmentades amb un total de cinquanta-cinc títols ressenyats.³

«La Novel·la Teatral Catalana»,⁴ dirigida per l'escriptor Miquel Poal-Aregall, va publicar entre 1918 i 1923 un total de setanta títols, set dels quals corresponents al teatre francès. Tres obres foren reeditades per Poal-Aregall per a la col·lecció a inicis de la segona dècada d'aquest segle: *La verge boja*, una peça de contingut social d'Henri Bataille, *Zaza* de Pierre Berton i Charles Simon, i *La dama de les camèlies* d'Alexandre Dumas, fill; les dues últimes estrenades per Margarida Xirgu en la seva versió catalana poc

3. Tres obres editades a «La Escena Catalana»: *Montmartre* (1918), de Pierre Frondaie; *La dama de les camèlies* (1930), d'Alexandre Dumas, fill, i *Les delícies de la llar* (1927), de Maurice Hennequin, van ser també publicades per «La Novel·la Teatral Catalana» les dues primeres (1921 i 1920), i per «Catalunya Teatral», la tercera, el 1935.

4. Vegeu Joaquim Molas, «Les col·leccions de novel·la curta», *Serra d'Or*, (abril 1988), pp. 300-305; Isabel Monseny Gavaldà, *Rosend Ràfols i les seves publicacions*, tesi de llicenciatura dirigida per Joaquim Molas, Universitat Autònoma de Barcelona, 1974.

temps abans d'incorporar-se a l'escena madrilenya. Poal-Aregall edità també en una orientació pròpiament eclèctica: *La carrera del ministre* d'Émile Fabre, *El claustre* de Émile Verhaeren i el vodevil *Vostè serà meua* de Louis Verneuil, estrenat per la companyia de Josep Santpere al Teatre Espanyol. El caràcter flexible de «La Novel·la Teatral Catalana», de vida efímera, contrasta amb la posició més definida que adoptaren amb distints interessos tant «La Escena Catalana» com la «Biblioteca Teatral», o fins i tot com «Catalunya Teatral», de la casa Millà, sorgida al cap d'un any de la proclamació de la II República.

«La Escena Catalana», dirigida per Salvador Bonavia Flores i posteriorment pel seu fill Salvador Bonavia Panyella, edità entre 1918 i mitjan 1937 quaranta-tres textos pertanyents al teatre francès d'un total de quatre-cents trenta-sis publicats. La succinta denominació dels gèneres teatrals és suficientment clara: divuit comèdies, algunes d'elles susceptibles de ser considerades sense gaires problemes com a vodevils, dels quals de forma explícita només se'n reconeixen vuit. Tres melodrames, una tragicomèdia, una novel·la escènica, un conte sentimental, un quadro, un sàinet i nou drames completen la suma. La derivació cap a manifestacions genuïnes i arrelades en el gust popular com el melodrama, el vodevil o el teatre de *boulevard*, sovint instrumentalitzades i adaptades a las característiques específiques de la societat catalana, delimita i fixa amb precisió els interessos i objectius de la col·lecció. La majoria, fins i tot, de drames editats participen d'una classificació més aviat elàstica del gènere melodramàtic, com en determinats casos foren considerats i etiquetats per la crítica d'espectacles.

Quins textos, doncs, ens ofereix «La Escena Catalana», de forma més destacada? Primerament, obres i autors enquadrables en el gènere del vodevil:⁵ *Té, té... i deixam estar* d'Anthony Mars, *Las de les dones* de M. Mouëzy-Eon, *El gall d'indi* i *Les dugues oques* de Georges Feydeau, *Tots els asos tenen sort* d'I. Hennequin i Henri de Gorsses, *La primera vegada* de Henri Keroul i André Barré, *Les delícies de la llar* i *Els retrucs de l'amor* de Maurice Hennequin, *La senyoreta mamà* i *Ni viuda, ni fadrina, ni casada* de Louis Verneuil. La majoria d'aquests vodevils van ser representats als teatres Nou i Espanyol del Paral·lel per la companyia de Josep Santpere, autèntic promotor del gènere entre 1918 i 1936.⁶ Els textos van ser traduïts i adaptats de forma

5. Sobre el vodevil, vegeu Henri Gidel, *Le vaudeville*, Paris, PUF, 1986 («Que sais-je?», 2301).

6. Vegeu Xavier Fàbregas, «Josep Santpere. El centenari d'un mite», *Serra d'Or* (febrer 1976), pp. 119-122; M. Poal-Aregall, *José Santpere*, Barcelona, Ed. Alfa, 1922 (Los Principes de la escena); Antoni Vallescà, *Santpere. L'home i l'artista*, Barcelona, 1931.

preferent per escriptors populars de consum, com Josep Amich Bert, «Amichatis»⁷ i Jeroni Moliné.

En segon lloc, peces pròximes al teatre de *boulevard*⁸ com *El café del racó* i *Antonieta o la tornada del marquès* de Tristan Bernard; *Montmartre* de Pierre Frondaie; *Pagar el ram i no fer pasqua* d'Alfred Capus o *Una dona i dues vides* de Francis de Croisset. Aquest tipus de teatre es representà tant a l'anomenat Montmartre barcelonès com al vell local del Teatre Romea. Pel que fa a la traducció, a diferència del vodevil, escriptors de reconeguda posició a l'àmbit de la literatura culta com Josep Pous i Pagès o Melcior Font s'encarregaren de les traduccions dels textos de Capus i Croisset, respectivament.

En tercer lloc, el reconeixement de la tradició melodramàtica decimonònica⁹ amb l'edició d' *Els dos pillets* de Pierre Decourcelle, la peculiar adaptació d'un text d' A. d'Ennery, *Santa Madrona de les Drassanes o les papallones de fang*, en versió d' «Amichatis» i Gaston A. Màntua. O el conegut *Felip Derblay o La núvia venuda* de Georges Ohnet, publicat en forma de novel·la sentimental.¹⁰ Com a complement a una classificació tan estricta, podem destacar també les traduccions de peces significatives del teatre del segle XIX com *La Tosca* de Victorien Sardou, *L'Arlesiana* d'Alphonse Daudet, amb il·lustracions musicals de Georges Bizet; *El gendre del senyor Perera* d'Émile Augier, o l'adaptació que Salvador Vilaregut féu del melodrama *Paméla Giraud* d'Honoré de Balzac, amb el nom de *La Quimeta maca*.¹¹ I Maurice Maeterlinck, l'excepció que confirma la regla d'una col·lecció de teatre popular. Així, d'ell es publicà *Monna Vanna*, estrenada en una sessió de Teatre d'Art per l'actriu Mercè Nicolau, i *L'alcalde de Stilmonde*, obra allunyada dels plantejaments simbolistes de l'escriptor belga, que pot ser llegit perfectament com un «drama de guerra i propaganda», tal i com pretenia el seu autor en donar-la a conèixer el 1918.

7. Sobre el teatre català de consum d'aquesta època, vegeu Enric Gallén, «El teatre» de *La literatura popular i de consum* (amb Joaquim Molas), dins M. de Riquer, A. Comas i J. Molas (eds.), *Història de la literatura catalana*, vol. XI, Barcelona, Ed. Ariel, 1988, pp. 312-322.

8. Vegeu Michel Corvin, *Le théâtre de boulevard*, París, PUF, 1989, («Que sais-je?», 2442).

9. Vegeu Jean-Marie Thomasseau, *Le mélodrame*, París, PUF, 1984, («Que sais-je?», 2151).

10. Publicada a la col·lecció «Biblioteca La Dona catalana» el 1931. Vegeu Núria Pi i Vendrell, *Bibliografia de la novel·la sentimental publicada en català, entre 1924 i 1938*, Diputació de Barcelona, Biblioteca de Catalunya, 1986, pp. 106-120; Elisabet Nualart, Eulàlia Trius i Manel Xicota, «“La Dona Catalana”: una proposta de literatura popular», *Els Marges* 37 (1987), pp. 103-110.

11. Vegeu Lídia Anoll, «Ressò de *La Quimeta maca*» dins *Antoni Comas. In Memoriam*, Barcelona, Universitat de Barcelona, Facultat de Filologia, 1985, pp. 19-26.

«Catalunya Teatral», a càrrec de la Llibreria-Arxiu Teatral Millà, publicà un total de cent tretze volums entre 1932 i 1937 amb una presència quasi exclusiva i selecta d'autors i obres del repertori del teatre català modern. Així, la incidència del teatre francès és encara menor que en el cas de «La Novel·la Teatral Catalana», només cinc títols. Per un costat, «Catalunya Teatral» es mostra pròxima a una concepció clarament popular del teatre, present a «La Escena Catalana» amb la reedició de *Les delícies de la llar* de Maurice Hennequin o la publicació de *Le Père Lebonnard* de Jean Aicard, o *El delicta d'ésser bo*, segons la versió catalana d'Àngel Millà i Joan Vila i Pagès, una obra que assolí una gran notorietat en els ambients del teatre amateur. Per l'altre costat, «Catalunya Teatral», com féu també «La Novel·la Teatral Catalana» en el seu moment amb Henri Bataille, recuperà Octave Mirbeau, un dels autors característics del realisme social d'inicis de segle, amb *La cartera*, obra reeditada en les excepcionals circumstàncies històriques de guerra i revolució que Catalunya va viure entre 1936 i 1938.

De fet, el més peculiar i inèdit de la programació de «Catalunya Teatral» fou l'edició de *Llibertat provisional* de Michel Duran, i *Mercaders de glòria* de Marcel Pagnol i Paul Nivoix. Si el primer, «construido —segons René Lalou— sobre los cimientos de *Hernani*, corresponde al modelo de una irónica comedia donde el amor y la policia juegan a las escondidas»,¹² Pagnol presentava, al seu torn, una peça dramàtica sobre les formes polítiques que van seguir al desenllaç de la primera guerra mundial, ben distinta de la imatge literària adquirida amb posterioritat per l'escriptor de *Cèsar*, *Màrius* i *Fanny*.

Els tres títols del teatre en llengua francesa de la «Biblioteca Teatral», d'un exigu total de deu, responen ja a una concepció culta, elitista, de la literatura i del teatre. Els noms de Dostoievski, amb *Els germans Karamazov*, adaptada a la llengua francesa per Jean Croué i Jacques Copeau;¹³ Charles Vildrac, representant del «teatre del silenci» amb *El Paquebot «Tenacity»*, que, traduït per Carles Soldevila, s'estrenà en una vetllada selecta de teatre estranger al Teatre Romea el 1922; o Marivaux i *La mare confident*, traduït pel poeta-dramaturg Ventura Gassol, completen el panorama general de la traducció del teatre francès a Catalunya en les col·leccions esmentades fins a 1939. Afegim-hi, finalment, el gran interès manifest en col·leccions no especialitzades pel teatre de Molière,¹⁴ així como també la incorporació de tí-

12. René Lalou, *Medio siglo de teatro francés*, Buenos Aires, Compañía General Fabril Editora, 1962, p. 109.

13. Vegeu Francis Pruner, «La collaboration de Jean Croné et Jacques Copeau à l'adaptation scénique des *Frères Karamazov* (1908-1911)», *Revue de la Société d'Histoire du théâtre* 1983-I, pp. 42-58.

14. Vegeu Xavier Fàbregas, «Les traduccions catalanes de Molière» dins *El teatre o la vida*, Barcelona, Galba Ed., 1976, pp. 85-88.

tols i obres com *Martina* de Jean Jacques Bernard, traduït per Josep Pous i Pagès, *Intermezzo* de Jean Giraudoux, traduït per Ramon Esquerra, o *El nou Prometeu encadenat* d'André Gide, en traducció de B. Rosselló-Pòrcel, donats a conèixer en els prestigiosos «Quaderns Literaris», de Josep Janés i Olivé, en plena guerra civil.¹⁵

En síntesi, la presència del teatre francès a les col·leccions de preguerra respon pel que fa al consum cultural a opcions, interessos i gustos definits dels sectors populars catalans, emmarcats entre principis de segle i el final de la guerra civil.

D'aquí la recepció, en primer lloc, de textos decimonònics, afins al melodrama —P. Decourcelle, A. d'Ennery, G. Ohnet—, o al teatre de *boulevard* —Émile Augier, Victorien Sardou—. I, en segon lloc, la recuperació de peces estrenades en l'etapa modernista, entre las quals, *La verge boja* d'Henri Bataille, *La carrera del ministre* d'Émile Fabre o *La cartera* d'Octave Mirbeau. El contingut d'aquestes obres sobre la societat establerta avala el tractament crític, sovint inherent a determinades manifestacions del teatre popular, que reben determinades formes i funcions de la moral burgesa.

En tercer lloc, hem de considerar l'estreta simbiosi entre el gènere del vodevil, incorporat a inicis de segle, i el Paral·lel, gràcies fonamentalment a la promoció desenvolupada per la companyia de Josep Santpere. La qual cosa consolidà, al cap i a la fi, l'existència d'un espai ciutadà que, amb altres manifestacions artístiques vinculades al *music-hall*, es va convertir en un important centre de producció teatral entre 1918 i 1936, aproximadament.

En quart lloc, l'absència significativa d'obres i autors de la tradició culta que, amb alguna excepció —Verhaeren, Maeterlinck, per exemple—, foren donats a conèixer bé a través de revistes literàries bé de col·leccions no especialitzades en teatre. La recepció, en suma, de Lenormand, Giraudoux o Gide, cal plantejar-la des d'una perspectiva absolutament distinta.

15. Vegeu Jacqueline Hurtley, *Jospe Janés. El combat per la cultura*, Barcelona, Curial Ed. Cat., 1986, pp. 128-145, («Biblioteca de cultura catalana», 60).

APÈNDIX*

Traduccions de teatre francès

«La Escena Catalana» (1918-1937)

Número	Autor	Títol	Traductor/Adaptador
4, 15.02.1918	A. Mars		
	L. Xanrol	<i>Té, té... i deixa'm estar</i>	B. Alentorn ¹⁶
13, 01.07.1918	V. Sardou	<i>La Tosca</i>	J. M. Vila ¹⁷
20, 15.10.1918	P. Frondaie	<i>Montmartre</i>	S. Vilaregut ¹⁸
38, 26.07.1919	E. de Nafac		
	A. Hennequin	<i>Els calaveres</i>	A. Ferrer i Codina ¹⁹
40, 23.08.1919	Mrs. Mars		
	Queroul	<i>Els allotjats</i>	J. Capella ²⁰
42, 20.09.1919	A. Daudet	<i>L'Arlesiana</i>	S. Vilaregut ²¹
43, 04.10.1919	—	<i>Ni viuda, ni fadrina ni casada</i>	«Amichatis» ²²
46, 15.12.1919	T. Bernard	<i>El café del racó</i>	J.M. Jordà, A. Soler ²³
48, 15.01.1920	M. Mouëzy-Eon	<i>L'as de les dones</i>	F. Fuentes ²⁴
55, 24.04.1920	M. Maeterlinck	<i>L'alcalde de Stilmonde</i>	S. Vilaregut ²⁵
63, 07.08.1920	R. Coolus	<i>Els novicis de l'amor</i>	J. Moliné ²⁶
64, 21.08.1920	A. Capus	<i>Pagar el ram i no fer pasqua</i>	J. Pous i Pagès ²⁷
67, 25.09.1920	A. Valabrègue		
	M. Hennequin	<i>Els retrucs de l'amor</i>	C. Capdevila ²⁸
70, 06.11.1920	G. Feydeau	<i>El gall d'indi</i>	J. Moliné ²⁹
73, 31.12.1920	P. Gavault	<i>La senyoreta Aritmètica</i>	J. Moliné ³⁰
77, 26.02.1921	G. Feydeau	<i>Les dugues oques</i>	J. Moliné ³¹
79, 27.03.1921	—	<i>La vida boèmia</i>	J. Montero «Amichatis» ³²
84, 04.06.1921	I. Hennequin		
	H. de Gorsses	<i>Tots els asos tenen sort</i>	C. Capdevila ³³
102, 11.03.1922	M. Mouëzy-Eon	<i>El misteri de Saint- Cloud o el crim del pegot</i>	
	G. de la Fouchardière		«Amichatis» ³⁴
104, 15.04.1922	H. Keroul		
	A. Barré	<i>La primera vegada</i>	J. Mallol ³⁵
111, 12.08.1922	M. Maeterlinck	<i>Monna Vanna</i>	J. M. Jordà, F. Pujols ³⁶
117, 11.11.1922	D. Amiel	<i>La somrient Magdalena</i>	
	A. Obey		J. Montero ³⁷

* Les notes d'aquest apèndix les trobareu al final del capítol

Número	Autor	Títol	Traductor/Adaptador
123, 17.03.1923	P. Veber	<i>Per no ser tretze</i>	J. Pous i Pagès ³⁸
138, 22.09.1923	H. de Rothschild	<i>El caduceu</i>	J. Montero ³⁹
144, 22.12.1923	A. Machard	<i>El milió de l'orfeneta</i>	J. Montero ⁴⁰
147, 09.02.1924	L. Verneuil	<i>La senyoreta mamà</i>	«Amichatis» ⁴¹
149, 22.03.1924	P. Veber	<i>Un fill d'Amèrica</i>	
	M. Gerbidon		J. Moliné ⁴²
152, 26.04.1924	H. de Gorsse	<i>L'espectre del</i>	
	H. Clerc	<i>senyor Imberger</i>	J. Montero ⁴³
185, 19.09.1925	P. Decourcelle	<i>Els dos pillets</i>	J. Vila i Pagès ⁴⁴
202, 10.04.1926	L. Verneuil	<i>L'amiga, el apritxo i el que paga</i>	«Amichatis» ⁴⁵
203, 24.04.1926	A. d'Ennery	<i>Santa Madrona de les Drassanes o les papallones del fang</i>	«Amichatis» ⁴⁶
226, 02.04.1927	G. Marot	<i>Lladres de franc</i>	J. Vila i Pagès ⁴⁷
	E. Philippe		
	L. Marx		
236, 03.09.1927	M. Hennequin	<i>Les delícies de la llar</i>	J. Vila i Pagès ⁴⁸
302, 23.11.1929	H. de Balzac	<i>La Quimeta maca</i>	S. Vilaregut ⁴⁹
320, 26.07.1930	A. Dumas	<i>La dama de les camèlies</i>	S. Vilaregut ⁵⁰
323, 06.08.1930	E. Augier	<i>El gendre del senyor Perera</i>	S. Vilaregut ⁵¹
369, 03.12.1932	F. de Croisset	<i>Una dona i dues vides</i>	M. Font ⁵²
373, 11.02.1933		<i>A mans obertes, ulls clucs</i>	F. Presas ⁵³
387, 11.11.1933	P. Veber	<i>Les germanes Mirette</i>	F. Presas ⁵⁴
392, 27.01.1934	G. Ohnet	<i>La núvia venuda o Felip Derblay</i>	J. M. Montseny ⁵⁵
413, 16.03.1935	P. Autier		
	P. Cloquemin	<i>Far maleït</i>	G. A. Màntua ⁵⁶
414, 30.03.1935	T. Bernard	<i>Antonietta o la tornada del marquès</i>	M. Carratalà ⁵⁷
418, 25.05.1935	G. Berr		
	L. Verneuil	<i>Mister Beverley</i>	E. Artells ⁵⁸

«La Novel·la Teatral Catalana» (1918-1923)

Número	Autor	Títol	Traductor/Adaptador
4, 25.01.1919	E. Fabre	<i>La carrera del ministre</i>	«Amichatis» ⁵⁹

Número	Autor	Títol	Traductor/Adaptador
6, 20.02.1919	H. Bataille	<i>La verge boja</i>	C. Costa ⁶⁰
8, 02.05.1919	E. Verhaeren	<i>El claustre</i>	C. Capdevila ⁶¹
12, 12.07.1919	P. Berton	<i>Zaza</i>	C. Costa
	C. Simon		J. M. Jordà ⁶²
27, 15.06.1920	A. Dumas	<i>La dama de les camèlies</i>	S. Vilaregut ⁶³
45, 15.03.1921	P. Frondaie	<i>Montmartre</i>	S. Vilaregut ⁶⁴
67, 30.04.1923	L. Verneuil	<i>Vostè serà meva</i>	«Amichatis» ⁶⁵

«Catalunya Teatral» (1932-1937)

Número	Autor	Títol	Traductor/Adaptador
86, 01.10.1935	M. Hennequin	<i>Les delícies de la llar</i>	J. Vila i Pagès ⁶⁶
88, 01.11.1935	M. Duran	<i>Llibertat provisional.</i>	D. de Bellmunt
			J. Bertrams Solsona ⁶⁷
98, 15.04.1936	M. Pagnol	<i>Mercaders de glòria</i>	J. Molina
	P. Nivoix		L. Rodelles ⁶⁸
101, 01.06.1936	J. Aicard	<i>El delictes d'èsser bo (Le Père Lebonnard)</i>	A. Millà
			J. Vila i Pagès ⁶⁹
110, 01.02.1937	O. Mirbeau	<i>La cartera</i>	C. Costa ⁷⁰

«Biblioteca Teatral» (1922-1937)

Publicacions de l'Escola d'Art Dramàtic

Número	Autor	Títol	Traductor/Adaptador
2, 03.1923	F. Dostoievski	<i>Els germans Karamazov</i>	J. Millàs-Raurell ⁷¹
4, 11.1923	C. Vildrac	<i>El paquebot «Tenacity»</i>	C. Soldevila ⁷²
8, 06.1937	Marivaux	<i>La mare confident</i>	V. Gassol ⁷³

Notes

16. «Vaudeville en tres actes, escrit en francès». Estrena: T. Nou, 1911. Intèrprets: Josep Santpere, Elena Jordi, Rosa Hernàez.

17. «Drama en quatre actes, dividit en cinc quadres, original de Victorien Sardou, traduït i arranjat al català per Josep M. Vila». Estrena: T. Romea, 6-IV-1909. Intèrprets: Mercè Daroqui, Jaume Borràs, Joan Torelló.
18. «Comèdia en quatre actes». Estrena: T. Espanyol, 4-X-1918. Cia. Maria Vila - Pius Daví. Direcció escènica: Jaume Borràs; direcció escenogràfica: Adrià Gual.
19. «Comèdia en tres actes, arranjada d'una altra de...». Estrena: T. Romea, 14-IV-1903. Cia. dirigida per Ermengol Goula.
20. «Vodevil líric en tres actes de Mrs. Mars i Queroul». Estrena: T. Novetats, II-VIII-1904. Intèrprets: Sr. Massip, Sra. Lafont.
21. «Drama rústec en cinc actes» amb il·lustracions musicals de Georges Bizet. No s'hi indica la data d'estrena.
22. «Comèdia bufa en tres actes inspirada en una obra francesa per...». Estrena: T. Nou, 19-IX-1919. Cia. Josep Santpere.
23. «Comèdia en tres actes escrita en francès per...», «Adaptació catalana de...». Estrena: T. Principal, 29-X-1913; reposició: Nou, 13-XI-1919. Direcció en les dues ocasions de Josep Santpere.
24. «Vodevil en tres acte, original de...», «adaptat al català per...». Estrena: T. Nou, 24-XII-1919. Cia. Josep Santpere.
25. «Drama en tres actes». Estrena: T. Espanyol, 7-III-1919. Cia. Jaume Borràs.
26. «Comèdia en tres actes». Estrena: T. Tívoli, 29-VII-1920. Cia. Enric Giménez.
27. «Comèdia en tres actes». Estrena: T. Romea, 21-VII-1920. Cia. Enric Giménez.
28. «Comèdia alegre en tres actes de...». Estrena: T. Tívoli, 21-VIII-1920. Cia. Enric Giménez.
29. «Vodevil en tres actes de...». Estrena: T. Nou, 22-X-1920. Cia. Josep Santpere.
30. «Comèdia en quatre actes, original de...». Estrena: T. Romea, 2-XII-1920. Cia. Enric Giménez.
31. «Vodevil en tres actes». Estrena: T. Espanyol, 25-II-1921. Cia. Josep Santpere.
32. «Novel·la escènica en quatre actes i set quadros, adaptació moderna de l'obra de Murger». Estrena: T. Espanyol, 26-III-1921. Cia. J. Santpere.
33. «Vaudeville en tres actes de...». Estrena: T. Espanyol, 3-VI-1921. Cia. Josep Santpere.
34. «Melodrama còmic, d'espectacle, en un pròleg i tres actes, dividit en vuit quadros, originals dels autors francesos». Estrena: T. Espanyol, 3-III-1922. Cia. Josep Santpere.
35. «Vodevil en tres actes». Estrena: T. Espanyol, 21-XI-1914. Cia. Elena Jordi.
36. «Drama en tres actes». Estrena: Estudi Cirera, 22-VII-1922. Cia. Mercè Nicolau.
37. «Tragicomèdia en dos actes, escrita en francès...». Estrena: T. Romea, 4-XI-1922. Cia. Enric Giménez.
38. «Comèdia en un acte». Estrena: T. Romea, 24-II-1923. Intèrprets: Esperança Ortiz, Joaquim Montero.
39. «Drama en quatre actes». Estrena: T. Romea, 18-III-1922. Intèrprets: Esperança Ortiz, Joaquim Montero.
40. «Conte sentimental en quatre actes i dotze quadros»; «Adaptació catalana d'en...». Estrena: T. Romea, 7-XII-1923. Intèrprets: Maria Morera, Baldomer Grases, Joaquim Montero.
41. «Comèdia vodevilesca en tres actes». Estrena: T. Espanyol. Cia. Josep Santpere. No s'hi indica la data de l'estrena. A la portada, una fotografia de l'actriu Assumpció Casals en el paper protagonista.
42. «Comèdia en quatre actes». Estrena: T. Romea, 11-III-1924. Cia. J. Pous i Pagès.
43. «Drama en quatre actes». Estrena: T. Romea, 19-IV-1924. Intèrprets: Joaquim Montero, Matilde Xatart, Esperança Ortiz.

44. «Melodrama en set actes, un d'ells dividit en dos quadros». Estrena: Orfeo Gracienc, 19-IV-1925. Cia. Claramunt-Adrià.
45. «Comèdia de tres persones, de la vida galant barcelonina, en tres actes, adaptació d'una obra de Louis Verneuil per «Amichatis». Estrena: T. Espanyol, 24-III-1926. Cia. Josep Santpere.
46. «Melodrama barceloní en quatre actes dividits en vuit quadros, inspirat en la cèlebre novel·la de A. d'Ennery per...». Estrena: T. Espanyol, 3-IV-1926. Cia. Josep Santpere.
47. «Drama en cinc actes». Estrena: Coliseu Pompeia, 31-I-1926. Cia. Claramunt - Adrià.
48. «Comèdia en tres actes». Estrena: T. Barcelona, 25-VIII-1927. Cia. Claramunt-Adrià.
49. «Comèdia en tres actes, dividits en cinc quadros, adaptació catalana d'una obra de Balzac». Estrena: T. Romea, 13-XI-1929. Cia. Maria Vila - Pius Daví.
50. «Drama en cinc actes». Estrena: T. Principal, 22-III-1911. Intèrprets: Margarida Xirgu, E. Guitart. Primera edició: Baxarias, 1912.
51. «Comèdia en quatre actes», «Adaptació catalana de...». Estrena: T. Novetats, 7-VI-1930. Cia. Carles Capdevila.
52. «Drama en tres actes i sis quadros». Estrena: T. Romea, 18-XI-1932. Cia. Maria Vila - Pius Daví.
53. «Comèdia en tres actes»; «Adaptada del francès a l'escena catalana dels nostres dies». Estrena: T. Espanyol, 10-I-1930. Cia. Josep Santpere.
54. «Comèdia en tres actes»; «Versió catalana de...». Estrena: T. Espanyol, 13-X-1933. Cia. Josep Santpere.
55. «Comèdia dramàtica en quatre actes. Arranjada a l'escena catalana per...». Estrena: T. Principal, 28-IX-1932. Intèrprets: Pepeta Fornés, Pere Ventayols.
56. «Quadro dramàtic»; «Versió catalana de...». Estrena: Sala Imperi, 14-VII-1912. Cia. Gran Guinyol Català.
57. «Sainet en un acte»; «versió de...». Estrena: T. Studium, 17-I-1934. Intèrprets: Marcel·la Auber de Pons, Pere Armengou.
58. «Comèdia en quatre actes», «Basada en *The Barton Mystery*, de W. Hackett»; «traducció catalana d'...». Estrena: Orfeo Gracienc, 27-I-1935. Cia. Josep Claramunt.
59. «Drama en quatre actes». Estrena: T. Espanyol, 20-IX-1918. Intèrprets: Maria Vila, Pius, Daví, Jaume Borràs.
60. «Obra en quatre actes». Estrena: T. Romea, 5-X-1910. Intèrprets: Carles Capdevila, Emília Baró. Primera edició: Baxarias, 1910.
61. «Obra en quatre actes». Estrena: T. Romea, 2-V-1919. Intèrprets: Enric Giménez, Emília Baró.
62. «Comèdia dramàtica en cinc actes». Estrena: T. Tívoli, 22-VII-1910. Intèrprets: Margarida Xirgu, Josep Santpere, Alexandre Nolla. Primera edició: Baxarias, 1910.
63. Estrena: T. Principal, 22- III- 1911. Intèrprets: Margarida Xirgu, Enric Guitart. Primera edició: Baxarias, 1912.
64. «Comèdia en tres actes». Estrena: T. Espanyol, 4-X-1918. Cia. Maria Vila - Pius Daví.
65. «Comèdia galant i picaresca». Estrena: T. Espanyol, 7-IV-1923. Cia. Josep Santpere.
66. «Comèdia en tres actes». Estrena: T. Barcelona, 25-VIII-1927. Cia. Claramunt-Adrià.
67. «Comèdia en tres actes i un epíleg». Estrena: T. Novetats, 16-X-1935. Cia. Ramon Martori - Mercè Nicolau.
68. «Obra en tres actes». Estrena: T. Studium, 19-XII-1935. Cia. Enric Lluelles.
69. «Comèdia dramàtica en tres actes, basada en la cèlebre obra francesa *Le Père Lebonnard*, escrita en català per...». Estrena: T. Principal (Girona), 6-I-1936. Cia. Pius Daví.

70. «Comèdia en un acte». Estrena: T. Romea, 3-III-1910. Primera edició: Cunill, 1910.

71. «Obra en cinc actes, segons la novel·la, del gran escriptor rus Fedor Dostoievski»; «Adaptació escènica de Jacques Copeau i Jean Croué». Estrena: T. Romea, 10-III-1923. Intèrprets: Joaquim Montero, Emília Baró, Esperança Ortiz.

72. Estrena: T. Romea, 18-XII-1922.

73. Estrena: T. Goya, 19-VI-1918. A càrrec de l' Escola Catalana d'Art Dramàtic.